

## ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коломійця Володимира Володимировича «Методика розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами», що подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (галузь знань 08 «Право»)**

Дисертація Коломійця Володимира Володимировича на тему «Методика розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») виконана на кафедрі кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ. Тема дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ 27 жовтня 2021 року (протокол № 4). Тема відповідає науковому напрямку «кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» в межах спеціальності 081 «Право».

Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Коломійця Володимира Володимировича на тему «Методика розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами» підготовлений за результатами попереднього розгляду цієї дисертації та публічної презентації Коломійцем В.В. наукових результатів зазначеної дисертації, який відбувся 10 грудня 2024 року (протокол засідання кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Донецького державного університету внутрішніх справ № 7/2).

Рецензенти:

- 1) професор кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1, д.ю.н., професор Одерій О.В.;
- 2) доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1, к.ю.н., доцент Головкін С.В.;

За результатами засідання було складено наступний висновок.

### **1. Обґрунтування вибору теми дослідження.**

Проблема зростання кількісного показника кримінальних правопорушень, передбачених ст. 286 КК України протягом останніх років залишається актуальною, не дивлячись на зміни, які було внесено до національного кримінального законодавства, а також – на удосконалення порядку здійснення правоохоронними органами діяльності по запобіганню суспільно небезпечним діянням проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Аналіз судової практики та статистики, викладеної на сайті Офісу Генерального прокурора надає підставу для констатації, що більшість



проблем, які зумовлюють негативні кримінологічні тенденції щодо порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами пов'язані із відсутністю сучасних та ефективних методик розслідування таких суспільно небезпечних діянь, а також прогалинами кримінального процесуального забезпечення досудового розслідування по справам цієї категорії.

Підтвердженням наведеного є відповідні статистичні дані. Так, у 2021 році було обліковано 7716 кримінальних правопорушень, передбачених ст. 286 КК України, по 5218 кримінальним правопорушенням провадження закрито за п.п. 1,2,4,6, 9-1 ч. 1 ст. 284 КПК України; у 2023 році таких діянь було обліковано 6694, по 3615 кримінальним правопорушенням провадження закрито за п.п. 1,2,4,6, 9-1 ч. 1 ст. 284 КПК України; станом на листопад 2024 року було обліковано 6864 кримінальних правопорушень, передбачених ст. 286 КК України по 2785 кримінальним правопорушенням провадження закрито за п.п. 1,2,4,6, 9-1 ч. 1 ст. 284 КПК України. Отже, не дивлячись на міграційні процеси та внутрішні переміщення осіб, зумовлених воєнними діями в Україні, кількість кримінальних правопорушень, передбачених ст. 286 КК України залишається стабільно високою із тенденцією до зростання. Окремо варто акцентувати увагу на розповсюдженості випадків, коли причиною для зупинення досудового розслідування після повідомлення особі про підозру є оголошення в розшук підозрюваного, який зник з місця дорожньо-транспортної пригоди та інформація щодо якого відсутня.

Проблема розслідування кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту часто стає предметом дослідження вчених. Окремі аспекти удосконалення методики розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами розглядались у працях таких учених як С.С. Вітвіцький, А.Ф. Волобуєв, Ю.М. Грошового, В.А. Журавель, О.В. Ковальова, Є.Д. Лук'янчиков, О.В. Одерій, В.В. Тіщенко, А.В. Червінчук, В.Ю. Шепітько та інших.

Проте, не дивлячись на низку важливих для науки кримінального процесу та криміналістики результатів, отриманих у роботах вказаних учених, варто відмити окремі питання, які потребують перегляду: 1) уточнення слідчих ситуацій, які можуть виникати під час розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 286 КК України, а також удосконалення способів усунення тактичного ризику; 2) доопрацювання та поглиблення слідчих версій, побудованих за фактом вчинення досліджуваного кримінального правопорушення; 3) актуалізація способів протидії перешкоджанню розслідуванню кримінальних правопорушень, передбачених ст. 286 КК України; 4) визначення та удосконалення переліку слідчих (розшукових) дій, які мають проводитись у кримінальних провадженнях, розпочатих за фактом вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК України.

Враховуючи вказане, тема дисертаційного дослідження, обрана В.В. Коломійцем є актуальною та своєчасною.



Дисертаційне дослідження проведено відповідно до Національної стратегії у сфері прав людини на 2021-2023 роки, затвердженої Указом Президента України № 119/2021 від 24 березня 2021 року, Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року №392, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року №695.

Тема дисертаційного дослідження обрана в межах Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2022 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2011 № 942; Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025-2029 роки, затвердженої Наказом МВС України від 21.05.2024 № 326; Плану наукової роботи Міністерства внутрішніх справ України на 2024 рік, затвердженого наказом МВС України від 28 грудня 2023 року № 1082. Роботу виконано в межах науково-дослідної теми Донецького державного університету внутрішніх справ «Протидія кримінальним правопорушенням на території проведення ООС (Операції об'єднаних сил)» на 2020-2024 рр. (номер державної реєстрації 0120U105580).

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Донецького державного університету внутрішніх справ 27 жовтня 2021 року (протокол № 4).

## **2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.**

Дисертація В.В. Коломійця є одним із перших в Україні комплексним монографічним дослідженням теоретичних і практичних проблем розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами із урахуванням сучасного стану правоохоронної діяльності. У роботі обґрунтовано низку нових концептуальних положень, висновків і рекомендацій, зокрема:

*вперше:*

– розроблено методологічні основи застосування спеціальних знань під час розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, особливості яких полягають у: 1) застосуванні комплексного, методологічного підходу до техніко-криміналістичного забезпечення слідчих (розшукових) дій, які проводяться в межах кримінального провадження за фактом порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами; 2) забезпеченні обов'язкового проведення експертиз з метою визначення стану кримінального правопорушника та потерпілої особи; транспортного засобу та механізму дорожньо-транспортної пригоди; 3) забезпечення можливості проведення комісійних та комплексних експертиз з метою скорочення термінів судово-експертного дослідження; 4) розмежуванні спеціальних знань співробітників Національної поліції та Експертної служби МВС



України; 5) забезпеченні присутності спеціалізованої пересувної лабораторії Експертної служби під час огляду місця події за фактом порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами за наявності підстав, визначених в Інструкції «Про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події», затвердженої Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 № 1339;

– унормовано та класифіковано механізми перешкоджання розслідуванню порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, таким чином: 1) за способом протидії – процесуально передбачені (змагальність сторін, призначення додаткових/повторних експертиз, пошук нових свідків, які мають протилежні свідчення, спростування доказової бази тощо); кримінально протиправні (надання завідомо неправдивих висновків, свідчень; приховування слідів кримінального правопорушення тощо); 2) за суб'єктами протидії – сторона обвинувачення (за наявності окремих підстав та особистих інтересів); сторона захисту (у більшості випадків); учасники кримінального провадження (зокрема, такими суб'єктами можуть бути спеціалісти та судові експерти, свідки тощо); 3) за метою протидії – задоволення особистих мотивів (отримання неправомірної вигоди, приховування співучасті у кримінальному правопорушенні тощо); 4) забезпечення уникнення винним кримінальної відповідальності або звуження її меж; з мотиву впливу на органи досудового розслідування.

*удосконалено:*

– ознаки транспортного засобу як предмету кримінального правопорушення, передбаченого ст. 286 КК України: 1) наявність державної реєстрації та сертифікату відповідності продукту промислового виробництва; 2) наявність відповідних ідентифікаційних знаків на частинах та деталях транспортного засобу; 3) відповідність заявленим виробником технічним характеристикам та стандартам; 4) технічний стан, який вбачає можливість транспортного засобу здійснювати заявлені виробником функції; 5) віднесення до джерел підвищеної небезпеки;

– криміналістично значущі ознаки особи, яка вчиняє кримінальне правопорушення, передбачене ст. 286 КК України: особа чоловічої статі, віком від 29 до 39 років із повною та базовою загальною середньою освітою, громадянин України, працездатний, але такий, що не працює та не навчається, який під час здійснення правопорушення знаходиться у специфічному для себе стані (стрес, алкогольне/наркотичне сп'яніння тощо);

– зміст відомостей, які мають бути внесені до протоколу огляду місця події

за фактом порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами: 1) місце дорожньо-транспортної пригоди, а також об'єктивні умови, в яких вона відбулась (погодні умови, освітлення тощо). Це є важливим з точки зору



встановлення вини водія у такій події, оскільки часто погодні умови, а також умови, в яких водій не має можливості оцінити обстановку на дорозі призводить до зіткнення із іншим транспортним засобом або наїзду на пішохода; 2) повний опис пошкоджень транспортного засобу, винного у ДТП, а також іншого засобу, який постраждав внаслідок ДТП. В цьому контексті також необхідно чітко описувати гальмівний шлях, а також наявними слідами протекторів-шин описувати переміщення транспортного засобу; 3) складання чітких план-схем, забезпечення належного відео- та фотозапису, а також інших матеріалів, які можуть бути надані судовому експерту, який проводитиме автотехнічну експертизу;

– типові позитивні та типові негативні слідчі ситуації. До типових позитивних віднесено: 1) кримінальний правопорушник не постраждав, залишився на місці події та був затриманий; 2) між вчиненням кримінального правопорушення та повідомлення про його вчинення – незначний часовий проміжок; 3) особа, яка вчинила кримінальне правопорушення сама повідомила про кримінальну подію до правоохоронних органів та забезпечила надання домедичної та першої медичної допомоги потерпілому. До типових негативних віднесено: 1) особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, покинула місце дорожньо-транспортної пригоди на своєму транспортному засобі; 2) особа, яка вчинила кримінальне правопорушення, покинула місце дорожньо-транспортної пригоди та залишила транспортний засіб; 3) потерпілий від дорожньо-транспортної пригоди загинув; 4) подія кримінального правопорушення, яке полягає в порушенні правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами була інсценована; 5) кримінальне правопорушення, пов'язане порушенням правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами була спровокована потерпілим.

*набули подальшого розвитку:*

– гносеологічні підходи до диференціації обставини, які підлягають доказуванню: 1) обставини пов'язані із подією порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами; 2) обставини, пов'язані із особою кримінального правопорушника, який вчинив порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами; 3) обставини, які впливають на кваліфікацію порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами; 4) обставини, пов'язані із причинно наслідковим зв'язком між порушенням правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами та суспільно небезпечними наслідками, визначеними в ст. 286 КК України;

– теоретичні підходи до структури криміналістичної характеристики особи кримінального правопорушника, яка має включати такі елементи: 1) соціально-демографічні ознаки – в частині вивчення та врахування особливостей становлення, розвитку, виховання та антропології



кримінального правопорушника, які обумовлювали/сприяли формуванню кримінально протиправної поведінки; 2) функціонально-психологічні – в частині вивчення особливостей психології кримінального правопорушника, які полягають у відтворенні девіацій, які обумовлюють кримінально протиправну поведінку; 3) організаційно-правові – в частині встановлення рівня правової освіти, правосвідомості, готовності та спроможності відтворювати правові знання під час взаємодії із державою та суспільством; 4) медичні – в частині вивчення потенційної ймовірності наявності медичних особливостей та відхилень, які впливають на обрання способу мислення та поведінки.

**Обґрунтованість і достовірність результатів дослідження.** Викладені в дисертації наукові висновки, положення і рекомендації є обґрунтованими, базуються на ретельному аналізі літератури з тематики дослідження та узагальненні практики застосування національного законодавства (усього – 184 найменування).

**Методи дослідження** обрано відповідно до мети, задач, об'єкта і предмета дослідження. За допомогою діалектичного підходу, а також загальнонаукових методів в роботі встановлено та деталізовано зміст складових методики та тактики розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (всі розділи). В роботі також застосовувалися: *формально-логічний* метод дозволив уточнити та узагальнити логіко-методологічні засади побудови понятійно-категоріального апарату (розділи 1–3); метод *контент-аналізу* дав змогу опрацювати матеріали судової практики за окремими кількісними та якісними показниками (розділи 1–3); метод *експертних оцінок* використано для з'ясування ефективності правозастосовної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху (розділи 2–3); *психологічні* методи дозволили розкрити та деталізувати особливості особи, яка вчиняє порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, а також особливостей перешкоджання досудовому розслідуванню такого кримінального правопорушення (підрозділи 1.2, 3.3); за допомогою *соціологічних методів* та методу *системного аналізу* охарактеризовано стан методологічного забезпечення розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (розділи 1–3); *статистичний метод* дав змогу проаналізувати зібрані емпіричні дані, а також офіційну статистичну звітність (розділи 1–3).

Структура дисертаційного дослідження В.В. Коломійця відповідає визначеній меті та поставленим завданням дослідження. Робота складається з анотацій, вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (184 найменувань на 23 сторінках) та 2 додатків (7 сторінок). Повний обсяг дисертації становить 218 сторінок, з них основного тексту – 168 сторінок. Виклад результатів дослідження здійснено на належному науково-методичному рівні із застосуванням механізмів та



засобів спеціальної юридичної термінології. Наукові положення та рекомендації є достатньо аргументованими, базуються на ґрунтовному аналізі доктринальних джерел у сфері криміналістики та кримінального процесу, нормативно-правових актів, емпіричних даних.

Дисертація написана грамотно, оформлена згідно з чинними вимогами, передбаченими Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44. Оформлення дисертації відповідає вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 № 40). Мовностилістична культура роботи досить висока. Список використаних літературних джерел, а також посилання на них у тексті дисертації зроблено з дотриманням вимог.

**Теоретичне і практичне значення отриманих наукових результатів дослідження.** Одержані у роботі результати дослідження становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес та можуть бути використані:

- *законотворчій діяльності* – під час удосконалення законодавства щодо запобігання кримінальним правопорушенням у сфері безпеки дорожнього руху в Україні;

- *науково-дослідній сфері* – для подальшого розроблення наукових проблем розслідування кримінальних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху (акт впровадження у науково-дослідну діяльність Донецького державного університету внутрішніх справ від 05.11.2024);

- *правозастосовній діяльності* – для розроблення й удосконалення нормативно-правових актів, підготовки методичних рекомендацій щодо розслідування кримінальних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху;

- *освітньому процесі* – під час підготовки лекцій, методичних рекомендацій з криміналістики, кримінального процесуального права (акт впровадження в освітній процес Донецького державного університету внутрішніх справ від 05.11.2024).

#### **Відповідність оформлення дисертації встановленим вимогам**

Оформлення дисертації Коломійця Володимира Володимировича на тему «Методика розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами» відповідає Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40.

#### **3. Наукові публікації, у яких висвітлено основні результати дисертаційного дослідження, та повнота їх опублікування.**

Основні положення та висновки дослідження, що сформульовані в дисертації, відображено в 6 наукових публікаціях, серед яких 3 статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, 3 тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях:

*у яких опубліковано основні наукові результати дисертації:*



1. Коломієць В.В. Обстановка як елемент криміналістичної характеристики порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. № 2(4). 2022. С. 33–36.

2. Коломієць В.В. Особа кримінального правопорушника, що вчиняє порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. *Правова позиція*, № 4 (37), 2022. С. 137–140.

3. Коломієць В.В. Особливості використання спеціальних знань при розслідуванні порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 10. 2023. С. 718–723.

*які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:*

1. Коломієць В.В. Перешкоджання розслідуванню порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, вчинене шляхом знищення, приховування та зміни слідових картин кримінальної події. *Право як ефективний суспільний регулятор: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, м. Львів, 18–19 лютого 2022 р. – Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив» С. 23–26

2. Коломієць В.В. Типові позитивні слідчі ситуації, які можуть виникнути під час розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. *Юридичні науки: проблеми та перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, м. Запоріжжя, 24–25 лютого 2023 р. – Львів–Торунь. 2023. С. 337–340

3. Коломієць В.В. Транспортний засіб як предмет порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. *Приватно-правові та публічно-правові відносини: проблеми теорії та практики в умовах воєнної агресії: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Кропивницький, 07 жовтня 2022 року). Кропивницький, 2022. С. 401–404

Зазначені публікації містять належне обґрунтування отриманих наукових результатів, опубліковані у виданнях, кількість та рівень яких відповідає встановленим вимогам, характеризуються повнотою викладу матеріалів дисертації, опубліковані у різних випусках (номерах) наукових періодичних видань. Серед наведених публікацій немає таких, в яких повторюються наукові результати, опубліковані раніше в інших наукових публікаціях, що вже зараховані за темою дисертації. Опублікування результатів дисертації Коломієця Володимира Володимировича на тему «Методика розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами» відповідає вимогам, встановленим п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради



закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Представлена дисертаційна робота Коломійця Володимира Володимировича на тему «Методика розслідування порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами» є завершеною працею, сформульовані у ній наукові результати містять елементи наукової новизни, які мають теоретичне і практичне значення для криміналістики та кримінального процесу.

Дисертаційне дослідження відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), освітньо-науковій програмі «Право» ДонДУВС.

Автор дисертації – Коломієць Володимир Володимирович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – Право.

**Головуючий на засіданні  
кафедри кримінального процесу та криміналістики  
факультету № 1 ДонДУВС  
доктор філософії з права**

**Андрій КРУШЕНИЦЬКИЙ**

12 грудня 2024 року

Підпис Андрія Крушеницького засвідчую

**Т.в.о. начальника відділу  
документування службової діяльності**

**Наталя ХОЗЛУ**

